

Uppdaterad bedömningsmall 2024-11-18 version 1.

Bedömningsmall för kontorsrevisioner Sveriges regioner och Adda Inköpscentral AB.

Om bedömningsmallen

Denna bedömningsmall är ett stöddokument för revisorer vid uppföljning av kontraktsvillkoren om tillbörlig aktsamhet för hållbara leveranskedjor på uppdrag av Sveriges regioner inom ramen för den nationella samordningen för hållbar upphandling samt Adda Inköpscentral AB. Mallen är strukturerad i enlighet med regionernas egenformulär för rapportering¹ och ska användas av revisorn eller den person som genomför revisionen som en vägledning i bedömningen av leverantörens policyer och processer. Syftet med mallen är att få en standardiserad bedömning av leverantörerna på nationell nivå, för att säkerställa att leverantörerna bedöms likvärdigt inom ramen för den nationella samordningen för hållbar offentlig upphandling.

Bedömningsmallen ska ses som en vägledning och den är därför inte fullständig. Det kan förekomma andra scenarier än de som finns med nedan, och det är i slutändan revisorn som gör den slutgiltiga bedömningen. Kontakta Regionernas kansli för hållbar upphandling² för hållbar upphandling vid eventuella frågor.

Mallen är även ett stöd för leverantör inför en revision, då den ger exempel på dokumentation som kan verifiera avtalsuppfyllnad. Det är viktigt att poängtera att detta endast är exempel på verifierat och inte en uttömmande lista. Även andra dokument än nämnda kan godtas som verifierat om de bedöms utgöra tillräckliga bevis för att processer har införts och varit effektiva.

För vägledning till leverantörer för hur kontraktsvillkoret om tillbörlig aktsamhet för hållbara leveranskedjor kan användas och uppfyllas se vägledningen till kontraktsvillkoren för tillbörlig aktsamhet för hållbara leveranskedjor på hallbarupphandling.se.

Bedömningsmallen inleds med kravet på tillträde till produktionsanläggningar. Därefter följer mallen samma struktur och numrering som i avtalsvillkoren om tillbörlig aktsamhet för hållbara leveranskedjor. Det som kallas för processkrav.

Definitioner

”Tillbörlig aktsamhet”; är den process företag genomför för att identifiera, förhindra, begränsa och redogöra för hur de hanterar faktiska och potentiella negativa effekter i sin egna verksamhet, sin leveranskedja och andra affärsrelationer. Processen beskrivs i sin helhet i OECD:s vägledning om tillbörlig aktsamhet för ansvarsfullt företagande.³

Avtalsvillkoren om tillbörlig aktsamhet för hållbara leveranskedjor syftar till att säkerställa att upphandlade leverantörer har policyer och processer på plats för att identifiera, förhindra, begränsa och gottgöra negativ påverkan på människor, miljö och samhälle i den egna verksamheten och i leveranskedjorna. Villkoren bygger på följande ramverk:

- [FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter](#)
- [OECD:s riktlinjer för multinationella företag](#)
- [OECD:s riktlinjer om tillbörlig aktsamhet för ansvarsfullt företagande](#)
- [ILO:s trepartsförklaring om multinationella företag och socialpolitik](#).

”Uppförandekod för leverantörer”; är en bilaga till kontraktsvillkoret om tillbörlig aktsamhet för hållbara leveranskedjor. Den innehåller konkreta krav och förväntningar – åtaganden. Dessa åtaganden omfattar fyra områden:

- mänskliga rättigheter,
- arbetares rättigheter,
- miljön och
- affärsetik.

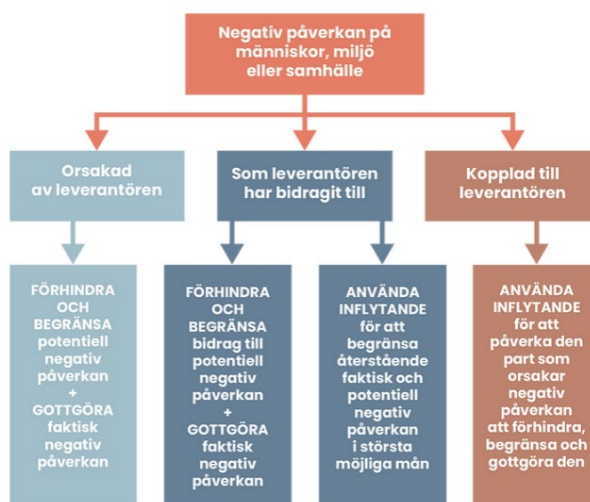
¹ <http://www.xn--hllbarupphandling-8qb.se/component/phocadownload/file/106-formulaer-foer-egenrapportering>

² www.hallbarupphandling.se

³ Källa OECDs vägledning, s 15

Leverantören ska fullgöra kontraktet i enlighet med åtagandena i Uppförandekoden för leverantörer. Med detta menas att leverantören ska planera och styra sin verksamhet så att åtagandena blir uppfyllda i den egna verksamheten, i leveranskedjan, i andra affärsrelationer, samt att leverantören har ett förebyggande angreppssätt när den gör så.

Åtagandena gäller för all verksamhet med anknytning till det som anskaffas. Detta innebär att kraven tillämpas på hela leveranskedjan. Hur långtgående ansvaret är för faktisk och potentiell negativ påverkan beror dock på om leverantören "orsakar, bidrar till eller är kopplad till" den negativa påverkan. Vilket förklaras av följande bild.

Sammanfattningsvis gäller att leverantören för efterlevnad av kontraktsvillkoren avseende hållbara leveranskedjor, både måste planera och styra sin verksamhet i syfte att uppfylla åtagandena i Uppförandekoden för leverantörer, samt tillämpa en process för tillbörlig aktsamhet där riskerna för att åtagandena inte uppfylls identifieras, förhindras och begränsas samt att faktiska och potentiella negativa effekter hanteras.

Tillträde till produktionsanläggningar

Krav

Leverantören ska möjliggöra för den upphandlande myndigheten att själv eller genom ombud utföra revisioner hos leverantören och/eller hos dess underleverantörer för att säkerställa att leverantören uppfyller sitt åtagande enligt punkt 1 Leverantörens åtaganden i Uppförandekod för leverantörer och 2. Leverantörens process för tillbörlig aktsamhet. Leverantören ska i samband med revision tillhandahålla de uppgifter och den dokumentation som behövs för att kontrollera att åtagandena enligt punkt 1 och 2 efterlevs.

Generell vägledning

Leverantören ska svara ja till att kunna lämna tillträde till den egna verksamheten. Leverantören kan också ange information som kan vara relevant för den upphandlande organisationen, t.ex. om rätten att utföra revision är avgränsad till särskilda verksamheter eller om leverantören inte har egen tillverkning.

Leverantören ska kunna uppvisa kontraktsvillkor eller andra överenskommelser som ger dem och den upphandlande organisationen rätt till att utföra revisioner samt ges tillträde till produktionsanläggningar vid revision i leveranskedjorna för de varor/tjänster som säljs på kontraktet. Leverantören kan också ange information som kan vara relevant för den upphandlande organisationen, t.ex. om rätten att utföra revision är avgränsad till särskilda verksamheter. Leverantören ska kunna beskriva hur krav som möjliggör revisioner kontinuerligt inkluderas i deras avtal med underleverantörer. Eventuellt behöver hänsyn tas till köpkraft och inflytandesfär vid bedömning av leverantörens möjligheter i denna fråga.

Kan ni lämna tillträde till den egna verksamheten (kontor och eventuell tillverkning) om den upphandlande organisationen vill utföra en revision?

Dokumentation	<ul style="list-style-type: none"> • Ev. policyer eller kontraktsklausuler som förtydligar att den upphandlande organisationen kan utföra revision hos leverantören. 	
	Uppfyller krav	Uppfyller ej krav: exempel
	<ul style="list-style-type: none"> • Leverantören bekräftar att tillträde kan beviljas till företagets egna anläggningar. 	<ul style="list-style-type: none"> • Leverantören kan inte bekräfta att tillträde beviljas till företagets egna anläggningar.

Har ni möjliggjort för den upphandlande organisationen att utföra revisioner i eventuella underleverantörers verksamhet?

Dokumentation	<ul style="list-style-type: none"> • Kontraktsvillkor eller andra överenskommelser om revision i leveranskedjorna. 	
	Uppfyller krav	Uppfyller ej krav: exempel
	<ul style="list-style-type: none"> • Leverantören har kontraktsvillkor/överenskommelser med underleverantörer som ger leverantören och den upphandlande organisationen eller dess ombud tillträde till underleverantörens anläggningar för att kunna genomföra revision där. • Leverantören har rutiner för att säkerställa att sådana kontraktskrav skrivs in i avtal med underleverantörer. 	<ul style="list-style-type: none"> • Det saknas kontraktsvillkor/överenskommelser som möjliggör revision hos underleverantörer. • Det finns kontraktsvillkor/överenskommelser som möjliggör revision hos några men inte samtliga underleverantörer i leveranskedjorna för de varor/tjänster som säljs på kontraktet.

2. 2 Integrera åtagande i policyer och fördela ansvaret för policyer och tillbörlig aktsamhet

Processkrav 2.2

Leverantören ska integrera åtagandena i Uppförandekod för leverantörer i policyer och fördela ansvaret för policyer och tillbörlig aktsamhet.

För att uppfylla processkravet ska leverantören ha integrerat åtagandena i Uppförandekod för leverantörer i policyer och fördela ansvaret för policyer och tillbörlig aktsamhet genom att

- a) säkerställa att relevanta policyer, fastställda på högsta ledningsnivå, antas eller revideras så att de överensstämmer med åtagandena i Uppförandekod för leverantörer,

Ett samarbete mellan Sveriges landsting och regioner _____

Stockholm • Uppsala • Sörmland • Östergötland • Jönköping • Kronoberg • Kalmar • Blekinge • Skåne • Halland • Västra Götaland
Värmland • Örebro • Västmanland • Dalarna • Gävleborg • Västernorrland • Jämtland • Västerbotten • Norrbotten • Gotland

- b) offentliggöra policyerna och kommunicera dem till rättighetshavare som berörs av den egna verksamheten,
- c) säkerställa att styrelsen tar hänsyn till policyerna när den fattar beslut,
- d) utse en eller flera personer i ledningsfunktion som ansvariga för processen för tillbörlig aktsamhet samt
- e) tilldela ansvar för implementeringen av policyerna till anställda vars beslut mest sannolikt ökar eller minskar riskerna för negativ påverkan.

Generell vägledning fråga 2.2 a – e

Leverantören ska bifoga policy(er) för den egna verksamheten (exempelvis kollektivavtal, arbetsmiljöpolicy, diskrimineringspolicy, miljöpolicy, korruptionspolicy, skattepolicy, uppförandekod) och för leveranskedjan (exempelvis uppförandekod för leverantörer, konfliktmineralspolicy) som tillsammans täcker åtagandena för den egna verksamheten respektive leveranskedjan. Leverantören ska också ange datum för och på vilken nivå respektive policy har fastställts. Alla relevanta policyer ska vara fastställda på högsta ledningsnivå.

Med "policy" avses ett offentligt ställningstagande på hög nivå som anger era åtaganden. Denna policy skiljer sig från operativa riktlinjer och processer, som vanligtvis inte är offentliga och hjälper till att översätta ställningstagandet på hög nivå till operativa termer.

2.2 a) Har ni säkerhetsställt att relevanta policyer, fastställda på högsta ledningsnivå, har antagits eller reviderats så att de överensstämmer med åtagandena?

Dokumentation	<ul style="list-style-type: none"> • Uppförandekod för egen verksamhet • Uppförandekod för leverantörer • Arbetsmiljöpolicy • Miljöpolicy • Diskrimineringspolicy • Skattepolicy 	<ul style="list-style-type: none"> • Policy för mänskliga rättigheter • Konfliktmineralspolicy • Anti-korruptionspolicy • Inköpspolicy • Om leverantören använder flerpartsinitiativs uppförandekod - en jämförelse av uppförandekoden gentemot åtagandena och en beskrivning av hur leverantören arbetar för att initiativet ska revidera koden, om nödvändigt.
	Uppfyller krav	Uppfyller ej krav: exempel
	<ul style="list-style-type: none"> • Leverantören har en eller flera policyer för den egna verksamheten och för leveranskedjan som omfattar åtagandena i Uppförandekoden för leverantörer. d.v.s. mänskliga rättigheter, arbetares rättigheter, miljö och affärsetik. • Leverantören kan tydligt visa att de olika ansvarsområdena omfattas, då dessa ibland kan vara svåra att urskilja. Det är viktigt att säkerställa att alla ansvarsområden omfattas. • Leverantören kan redogöra för datum då respektive policy har fastställts och implementerats i verksamheten. • Alla relevanta policyer är fastställda på högsta ledningsnivå. Det är tydligt genom exempel att policyn innehåller ett "VD-ord"/skriftligt yttrande från VD" eller en underskrift av personer på högsta ledningsnivå. • Om leverantören använder flerpartsinitiativs uppförandekod, en jämförelse av uppförandekoden gentemot åtagandena och en beskrivning av hur leverantören arbetar för att initiativet ska revidera koden, om nödvändigt. 	<ul style="list-style-type: none"> • Leverantören har inga policyer • De policyer som leverantören har är inte relevanta för verksamheten d.v.s. de har ingen koppling till de mest betydande risker som är förknippade med typen av verksamhet eller leveranskedja. • Leverantören har en eller flera policyer, men alla ansvarsområden omfattas inte. • Policyerna är bristfälliga (dvs. att exempel endast energi är med i miljöpolicy, eller endast diskriminering av anställda i policy avseende arbetarnas rättigheter) • Tillämpning förekommer, men den fastställs inte i policyformat – den kan ingå i exempel en personalhandbok (dvs. gåvor, diskriminering etc.), som snarare utgör riktlinjer än en policy. • Det går inte att avgöra om de policyer leverantören presenterar verkligen har blivit implementerade i verksamheten, exempel framgår inte vid vilket datum de har fastställts. • Alla relevanta policyer är inte fastställda på högsta ledningsnivå. Leverantören kan inte påvisa detta genom en underskrift eller på annat sätt.

2.2 b) Har ni offentliggjort policyerna och kommunicerat dem till rättighetshavare som berörs av den egna verksamheten?

Ett samarbete mellan Sveriges landsting och regioner _____

Stockholm • Uppsala • Sörmland • Östergötland • Jönköping • Kronoberg • Kalmar • Blekinge • Skåne • Halland • Västra Götaland
Värmland • Örebro • Västmanland • Dalarna • Gävleborg • Västernorrland • Jämtland • Västerbotten • Norrbotten • Gotland

Dokumentation	<ul style="list-style-type: none"> • Tillgänglig på leverantörens intranät. • Se bevis att policyerna kommunicerats i lokaler eller vid utbildning etc. • Leverantörens hemsida – kontroll av webblänkar. 	
	Uppfyller krav	Uppfyller ej krav: exempel
	<ul style="list-style-type: none"> • Policyåtagandet är allmänt tillgängligt för respektive intressentgrupp (för den egna verksamheten kommuniceras policyerna på leverantörens intranät, i lokalerna, vid utbildning etc. och för övriga intressenter kommuniceras policyerna via leverantörens hemsida). Fungerande webblänkar kan verifieras vid revisionen. • Policyerna finns tillgängliga på de lokala språk som används där leverantören har sin verksamhet, eller har sina leverantörer i första led. 	<ul style="list-style-type: none"> • Om policyer saknas enligt föregående krav (1.1) så kan detta krav inte anses uppfyllas (d.v.s. en följdavvikelse). • Policyer finns men inte på lokala språk i de länder där leverantören har egen verksamhet eller leverantörer i första led. • Policies finns men är inte lättillgängliga för de som berörs av dem (exempel anställda, leverantörer eller allmänhet). Leverantören kan inte visa att det sätt man kommunicerar sina policies på gör att berörda får del av dem. • Leverantören kan inte uppvisa fungerande webblänkar när det gäller policyer som berör externa intressenter. • Policyer är tillgänglig för vissa intressentgrupper, som anställda, men inte tillgängligt för externa aktörer, exempel endast tillgängliga via intranät eller låsta webbplatser.

2.2 c) Säkerställer ni att styrelsen tar hänsyn till policyerna när den fattar beslut?

Dokumentation	<ul style="list-style-type: none"> • Checklistor eller mötesanteckningar där det framgår att styrelsen tar hänsyn till policyerna när styrelsen fattar beslut. • Dokumentation som styrker att styrelsen tagit del av relevanta policies, exempel genom utbildning. 	
	Uppfyller krav	Uppfyller ej krav: exempel
	<ul style="list-style-type: none"> • Leverantören säkerställer att styrelsen tar hänsyn till policyerna vid beslutsfattande genom ett strukturerat arbetssätt. Exempel finns styrdokument (arbetsordning eller liknande) för hur styrelse ska sammanträda och fatta beslut (tex. som återkommande agendapunkter), där detta framgår. • Processen är tydlig och dokumenterad, och leverantören kan därmed visa relevanta checklistor och mötesanteckningar som bekräftar hur detta sker i praktiken. • Styrelsen kan även beakta policyer innan de ingår en ny affärsförbindelse. Detta kan ske genom att tillämpa förhandsurval, anbudsriterier, eller urvalskriterier där ansvarsfullt företagande beaktas. • Leverantören bör kunna redogöra för hur styrelsen har tagit del av relevanta policies, exempel genom utbildning. 	<ul style="list-style-type: none"> • Om policyer saknas enligt föregående krav (1.1) så kan detta krav inte anses uppfyllas. • De interna rutinerna och dokumentationen kring hur policyerna integreras i beslutsfattandet är för närvarande inte tillgängliga eller tydliga. • Det finns exempel på beslutsfattande av styrelsen som på ett tydligt sätt går emot, eller inte är förenliga med fastställda policyåtaganden • Leverantören kan inte redogöra för hur styrelsen har tagit del av relevanta policies.

2.2 d) Har ni utsett en eller flera personer i ledningsfunktion som ansvariga för processen för tillbörlig aktsamhet?

Dokumentation

- Styrkande dokumentation innehållandes namn, titel, kontaktuppgifter och ansvarsområde för personer ansvariga för processen för tillbörlig aktsamhet (exempel befattningsbeskrivningar/funktionsbeskrivningar)
- Organisationskartor
- Arbetsbeskrivningar.

Uppfyller krav

- Leverantören har utsett en eller flera ansvariga i ledningsfunktion för processen för tillbörlig aktsamhet (t.ex. högsta ledningen, HR-chef, chefsjurist, inköpschef eller hållbarhetschef) och kan tillhandahålla dokument som styrker detta, exempel funktionsbeskrivningar/befattningsbeskrivningar där ansvaret är tydliggjort.
- Fördelning av ansvar har gjorts heltäckande och utan uppenbara gap, vilket ger förutsättningar för, samt tilltro till att processen för tillbörlig aktsamhet ska kunna genomföras på ett korrekt och effektivt sätt.

Uppfyller ej krav: exempel

- Leverantören har inte alls utsett någon ansvarig för processen för tillbörlig aktsamhet.
- Leverantören uppger att de har utsett en eller flera personer i ledningsfunktion som ansvariga för processen för tillbörlig aktsamhet men kan inte styrka det genom att ange namn, titel, kontaktuppgifter och/eller ansvarsområde.
- Den eller de som utsetts som ansvarig har inte en ledningsfunktion hos leverantören.
- Ansvarsområden är inte tydliggjorda. Det finns gap i ansvarsområden som har resulterat i, eller riskerar att resultera i, att processen för tillbörlig aktsamhet inte blir korrekt genomförd.

2.2 e) Har ni tilldelat ansvar för implementeringen av policyerna till anställda vars beslut mest sannolikt ökar eller minskar riskerna för negativ påverkan?

Dokumentation

- Processdokument
- Organisationskartor/beskrivningar
- Arbetsbeskrivningar/funktionsbeskrivningar
- Ev. utbildningsmaterial
- Sammanställning av resultat från genomförda utbildningar kopplat till policyerna och ev. prioritering av vilka anställda som fått gå dessa.

Uppfyller krav

- Leverantören har tydligt definierade roller och ansvar för implementeringen av policyerna, både inom den egna verksamheten och i leveranskedjan.
- Leverantören kan styrka att policyerna är kända hos och tillämpas av de anställda vars beslut mest sannolikt ökar eller minskar riskerna för negativ påverkan.

Uppfyller ej krav: exempel

- Om policyer saknas enligt föregående krav (1.1) så kan detta krav inte anses uppfyllas.
- Leverantören har policyer men ansvar för implementeringen av policyerna i den egna verksamheten respektive leveranskedjan saknas.
- Leverantören har policyer och ansvar för implementeringen, men de exakta ansvarsområdena för de olika funktionerna (tex. inköpare) är inte fullt dokumenterade eller tydliga. Detta har resulterat i, eller riskerar att resultera i, att policyerna inte tillämpas av de anställda vars beslut mest sannolikt ökar eller minskar riskerna för negativ påverkan.

2.3 Identifiera och bedöma negativ påverkan

Processkrav 2.3

Ett samarbete mellan Sveriges landsting och regioner _____

Stockholm • Uppsala • Sörmland • Östergötland • Jönköping • Kronoberg • Kalmar • Blekinge • Skåne • Halland • Västra Götaland
Värmland • Örebro • Västmanland • Dalarna • Gävleborg • Västernorrland • Jämtland • Västerbotten • Norrbotten • Gotland

Leverantören ska identifiera och bedöma faktisk och potentiell negativ påverkan.

För att uppfylla processkravet ska leverantören identifiera och bedöma faktisk och potentiell negativ påverkan genom att:

- a) identifiera riskleverantörer,
- b) kartlägga leveranskedjorna för riskleverantörer,
- c) regelbundet undersöka riskerna för negativ påverkan i den egna verksamheten och i leveranskedjorna för riskleverantörer,
- d) samråda på ett meningsfullt sätt med rättighetshavare eller deras företrädare och hämta information från trovärdiga och oberoende källor om samråd inte är möjligt i leveranskedjorna för riskleverantörer,
- e) uppmärksamma negativ påverkan på individer från grupper och befolkningar som har en ökad risk för sårbarhet eller marginalisering, inklusive miljö- och människorättsförsvarare samt
- f) prioritera de mest betydande riskerna utifrån sannolikhet och allvarlighet.

Generell vägledning fråga 2.3 a – f

Leverantören ska beskriva hur den identifierar riskleverantörer. Leverantören ska också bifoga eventuella processdokument och exempel på identifieringen av riskleverantörer för de varor/tjänster som säljs på kontraktet. Riskleverantörer är förstaledsleverantörer som prioriteras för ytterligare bedömning utifrån deras leveranskedjors riskprofiler och inte utifrån styrkan i deras relation med leverantören. Kategoriseringen ska därför baseras på hela leveranskedjans verksamhetskontext (t.ex. förekomst av konflikter eller sårbara grupper, svag rättsstat, hög korruptionsgrad), de verksamheter, produkter eller tjänster som omfattas (t.ex. hög användning av informellt arbete, användning av farliga kemikalier, användning av tunga maskiner) eller andra relevanta överväganden.

Leverantören ska undersöka riskerna regelbundet som en del av processen för tillbörlig aktsamhet. Exempelvis:

- före en ny aktivitet eller affärsrelation (t.ex. fusioner, förvärv, nya kunder, länder och marknader)
- före större beslut eller förändringar i verksamheten (t.ex. utträden)
- som svar på eller förekommande förändringar i verksamhetsmiljön (t.ex. ökande sociala spänningar)
- periodiskt (minst var 12:e månad) under aktivitetens eller affärsrelationens livscykel.

Leverantören ska beskriva hur den kartlägger leveranskedjorna och vilka utmaningar den har. Leverantören ska också bifoga eventuella processdokument och kartläggningar av leveranskedjan för de varor/tjänster som säljs på kontraktet. Att kartlägga är inte detsamma som att spåra leveranskedjorna, vilket kräver information som de flesta leverantörer inte har. Leverantören bör dock ha information om i vilka länder och regioner sluttillverkning eller slutmontering sker. Vad som förväntas utöver det är en övergripande bedömning av länderna för komponenttillverkning och råvaruutvinning.

Leverantören ska beskriva hur den samråder på ett meningsfullt sätt med:

- rättighetshavare som berörs av den egna verksamheten, eller deras representanter. Leverantören ska också bifoga eventuella processdokument, medarbetarenkäter, anteckningar från möten med fackliga ombud/skyddsombud eller från samråd enligt miljöbalken etc.
- rättighetshavare i leveranskedjorna, eller deras representanter, eller hur den på annat sätt hämtar in deras synpunkter. Leverantören ska bifoga eventuella processdokument och ange vilka trovärdiga och oberoende källor den använder för de varor/tjänster som säljs på kontraktet, såsom rapporter från internationella organisationer, civilsamhällesorganisationer, regeringar, media, forskningsinstitut etc.

Leverantören ska beskriva hur den prioriterar de mest betydande riskerna utifrån sannolikhet och allvarlighet, för den egna verksamheten respektive för leveranskedjan. Leverantören ska också bifoga eventuella processdokument och riskbedömningar för /männsliga rättigheter/arbetares rättigheter/ miljö/affärsetik, respektive för de varor/tjänster som säljs på kontraktet, där prioriteringen utifrån sannolikhet och allvarlighet framgår.

Observera att sannolikhet och konsekvens (vilket många företag utgår från) inte är detsamma som sannolikhet och allvarlighet.

Bedömningsmall fråga 2.3 a – f

2.3 a) Identifierar ni riskleverantörer?

Ett samarbete mellan Sveriges landsting och regioner _____

Stockholm • Uppsala • Sörmland • Östergötland • Jönköping • Kronoberg • Kalmar • Blekinge • Skåne • Halland • Västra Götaland
Värmland • Örebro • Västmanland • Dalarna • Gävleborg • Västernorrland • Jämtland • Västerbotten • Norrbotten • Gotland

Dokumentation		
Uppfyller krav	Uppfyller ej krav: exempel	
	<ul style="list-style-type: none"> • Processdokument (styrande dokument). • Exempel på identifieringen av riskleverantörer för de varor/tjänster som säljs på kontraktet (stickprovprodukterna). 	
	<ul style="list-style-type: none"> • Leverantören kan beskriva hur den identifierar riskleverantörer och på vilka grunder dessa leverantörer anses vara riskleverantörer. Kartläggningen kan omfatta information om: <ul style="list-style-type: none"> • sektorsspecifika risker (som kopplas till en viss bransch i allmänhet) • geografiska risker (exempel produktion i odemokratiskt styrda länder, konfliktområden), • produktrelaterade risker (exempel risker som kopplas till farligt kemiskt innehåll eller andra säkerhets/hälsorisker med produkten) och • företagspecifika hållbarhetsrisker (som härrör från de specifika samarbeten eller affärsrelationer som leverantören har), inklusive kända risker som företaget har utsatts för eller väntas utsättas för. • Processen finns dokumenterad (d.v.s. metod för hur riskidentifieringen ska gå till, samt sammanställning över identifierade risker (resultat). • I tillägg kan leverantören ange hänvisning till riskbedömningsmetod så som t.ex. Amfori BSCI Countries' Risk Classification, eller motsvarande (frivilligt). 	<ul style="list-style-type: none"> • Leverantören kan inte beskriva hur den identifierar riskleverantörer eller uppvisa en dokumenterad process med metodbeskrivning. • Leverantören har identifierat vissa riskleverantörer men identifieringen bedöms inte vara heltäckande, exempel att betydande delar av leveranskedjan har utelämnats. • Ifall leverantören endast utfört en identifiering av riskleverantörer avseende till exempel risker kopplat till arbetsrättsliga krav och miljörisker men inte risker rörande mänskliga rättigheter eller korruption uppfylls inte kravet

2.3 b) Kartlägger ni leveranskedjorna för riskleverantörer?

Dokumentation		
Uppfyller krav	Uppfyller ej krav: exempel	
	<ul style="list-style-type: none"> • Processdokument som beskriver metoden för att kartlägga leveranskedjorna och identifiera riskleverantörer. • Kartläggningar av leveranskedjan för de varor/tjänster som säljs på kontraktet (och som kontrolleras genom utvalda stickprov). • Utskrifter av digitala spårningar av leveranskedjan (exempel genom användning av sökmotorer på internet). 	
	<ul style="list-style-type: none"> • Leverantören kan uppvisa verifikat som styrker att de kartlagt sina leveranskedjor (för stickprovprodukterna). Det kan vara i formen av ett Excel-kalkylblad, Word-dokument, eller i ett digitalt verktyg. • Leverantören kan uppfylla kraven oavsett om leveranskedjan är helt eller delvis kartlagd: <ul style="list-style-type: none"> • Om kartläggningen inte är komplett förväntas leverantören kunna redogöra för vilka svårigheter eller begränsningar som gjort att leveranskedjan inte har kunnat kartläggas. • I en del fall kan leveranskedjan vara mycket komplex och det kan därför vara svårt för leverantören att kartlägga alla underleverantörer. I dessa fall bör revisorn bedöma 	<ul style="list-style-type: none"> • Leverantören kartlägger inte sina leveranskedjor i syfte att identifiera riskleverantörer. • Leverantören har gjort viss kartläggning men den inkluderar inte de led där allvarlig risk är mest troligt förekommande. • Leverantören har endast kartlagt begränsande delar av leveranskedjan och kan inte heller uppvisa någon form av handlingsplan för hur man ska öka spårbarheten och komplettera kartläggningen. (dvs. vidtagit åtgärder eller har planerat insatser för att öka transparensen och riskmedvetenheten.) • Leverantörens initiativ till att öka transparensen bedöms vara otillräckliga utifrån dess inflytande och köpkraft (d.v.s. ansträngningarna för att öka spårbarheten är inte tillräckliga).

Ett samarbete mellan Sveriges landsting och regioner _____

Stockholm • Uppsala • Sörmland • Östergötland • Jönköping • Kronoberg • Kalmar • Blekinge • Skåne • Halland • Västra Götaland
Värmland • Örebro • Västmanland • Dalarna • Gävleborg • Västernorrland • Jämtland • Västerbotten • Norrbotten • Gotland

huruvida företaget har kartlagt de huvudsakliga processerna/leden i leveranskedjan, med särskild hänsyn till de led (leverantörer/anläggningar i leveranskedjan) där allvarig risk är mest troligt förekommande.

- Som minimum ska leverantören ha information om i vilka länder och regioner sluttillverkning eller slutmontering sker och en övergripande bedömning av länderna för komponenttillverkning och råvaruutvinning.

2.3 c) Undersöker ni regelbundet riskerna för negativ påverkan i den egna verksamheten och i leveranskedjorna för riskleverantörer?

Dokumentation

- Processdokument som beskriver tillvägagångssätt och frekvens för att undersöka risker.
- Resultatdokument som styrker att riskidentifieringen har genomförts, exempel riskbedömningar för arbetsmiljö/mänskliga rättigheter/miljö/affärsetik för de varor/tjänster som säljs på kontraktet (och som kontrolleras genom utvalda stickprov).

Uppfyller krav

- Process finns för regelbunden bedömning av risker för negativ påverkan (däribland arbetsmiljö, mänskliga rättigheter, miljö, affärsetik) finns för den egna verksamheten respektive i leveranskedjorna för riskleverantörer. Att hela leveranskedjan innefattas innebär att man ska identifiera de led i leveranskedjan där risken är allvarligast, oavsett var i leveranskedjan risken återfinns.
- Processen som leverantören har omfattar:
 - Förbindelser med interna och externa aktörer och/eller inhämtad information om risker från etablerade källor.
 - Löpande inhämtning av information för att hålla sig underrättad om risker inom särskilda branscher, för specifika produkter eller geografisk lokalisering
 - En ansvarsfördelning som säkerställer att riskidentifieringen utförs kontinuerligt.
 - Information om när analyser bör utföras.
- Riskbedömningen omfattar de individer eller grupper som kan påverkas till följd av leverantörens verksamheter och förbindelser, däribland egna anställda och inhyrd personal samt anställda och inhyrd personal hos företag som bidrar till utförandet av kontraktet. Riskidentifieringen bör också omfatta andra grupper som direkt påverkas av leverantörens egen verksamhet eller dess affärsförbindelser. Vissa grupper kan vara särskilt sårbara vid påverkan under vissa förhållanden, till exempel ursprungsbefolkning, barn, kvinnor eller etniska grupper.
- Leverantören kan till exempel ange att de genomför revisioner av sina leverantörer på basis av en egen riskbedömning som görs löpande på leverantörer baserat på bland annat ordervärde, leverantörsland, produkttyp och tidigare revisionsresultat. Beroende på resultat från självskattning och eventuell tredjepartsgranskning fattas beslut huruvida egenuppföljning/revision behövs.

Uppfyller ej krav: exempel

- Leverantören har ingen process för att regelbundet undersöka risker för negativ påverkan (däribland arbetsmiljö, diskriminering, miljö, affärsetik) i den egna verksamheten och i leveranskedjorna.
- Leverantören har en riskidentifieringsprocess som omfattar vissa risker men inte alla (till exempel miljörisker och diskriminering, men inte risker kopplat till arbetsmiljö eller affärsetik) - riskidentifieringen är otillräcklig.
- Leverantören har en rutin för att undersöka risker för negativ påverkan i det första ledet/leden i leveranskedjan, men inte i hela leveranskedjan. (Att hela leveranskedjan innefattas innebär att man ska identifiera de led i leveranskedjan där risken är allvarligast, oavsett var i leveranskedjan risken återfinns).
- Leverantören har inte en riskidentifieringsprocess som beaktar de grupper eller individer som kan utsättas för risk, exempel egna anställda, inhyrd personal, arbetstagare i värdekedjan, samt utsatta och sårbara grupper och individer som berörs eller kan beröras av leverantörens verksamhet eller genom dess affärsförbindelser.
- Leverantören utför riskanalyser vid ett visst tillfälle, men har inte en rutin för att löpande inhämta ny information om risker.
- Leverantören har inte delegerat ansvaret för att regelbundet undersöka riskerna för negativ påverkan i den egna verksamheten och i leveranskedjorna.
- Leverantören hänvisar enbart till att de varor som säljs på kontraktet är certifierade/har en märkning och att risker har blivit identifierade och hanterade inom certifieringssystemet. Certifieringar/märkningar tar ej bort leverantörens ansvar att själva genomföra regelbunden undersökning av risker i leveranskedjan

2.3 d) Samråder ni på ett meningsfullt sätt med rättighetshavare eller deras representanter och hämtar information från trovärdiga och oberoende källor om samråd inte är möjligt i leveranskedjorna för riskleverantörer?

Dokumentation	Processdokument som beskriver hur man samråder med rättighetshavare, exempel;
Uppfyller krav	Uppfyller ej krav: exempel
<ul style="list-style-type: none"> Leverantören kan uppvisa hur de samråder på ett meningsfullt sätt med rättighetsinnehavare som berörs av verksamheten. Det innebär att, samråden ska: <ul style="list-style-type: none"> vara en tvåvägskommunikation, och genomföras av deltagare på bägges sidor som handlar i god tro och som är lyhörda mot olika intressenters behov av få lämna synpunkter och ta del av information, samt ska ske som del av ett pågående engagemang, alltså inte en engångsföreteelse. Processen för hur samråd görs finns dokumenterad. Leverantören kan uppvisa att man säkerställer att samråd görs meningsfullt, dvs att man identifierar mottagare, hur de kan ta del av information, vilka tillgänglighetshinder som finns för marginaliserade eller sårbara grupper och om det finns förmågor som hindrar rättighetshavare att delta i samråden, exempel språkkunskaper, plats, tid, tillgänglighet, teknisk kompetens. Leverantören kan uppvisa hur de samråder meningsfullt med rättighetshavare i hela leverantörskedjan eller deras representanter. Processen för hur samråd görs i hela leverantörskedjan finns dokumenterad. För de företag som samråder med representanter för rättighetshavare ska källorna kunna uppges för att säkerställa att de är trovärdiga och oberoende. 	<ul style="list-style-type: none"> Leverantören saknar helt en process och rutiner för samråd på ett meningsfullt sätt med rättighetshavare som berörs av verksamheten eller deras representanter. Leverantören kan inte genom dokumentation styrka hur de arbetar med samråd. Leverantören har rutiner för samråd med rättighetshavare (exempel arbetstagarare och deras representanter), men inte i hela leveranskedjan (d.v.s. där risken är allvarligast, oavsett var i leveranskedjan risken återfinns) Leverantören har rutiner för samråd, men gör det inte på ett meningsfullt sätt, dvs säkerställer inte att rättighetshavare har förutsättningar att delta i samrådet på ett meningsfullt sätt, exempel på grund av språk, läs- och skrivkunighet, plats, tillgänglighet, teknisk kompetens. Leverantören har rutiner för samråd med representanter för rättighetshavare i leveranskedjorna, men källorna är inte trovärdiga och oberoende.

2.3 e) Uppmärksammar ni negativ påverkan på individer från grupper och befolkningar som har en ökad risk för sårbarhet eller marginalisering, inklusive miljö- och människorättsförsvarare?

Dokumentation	Processdokument som beskriver hur riskkartläggning med särskilt fokus på sårbara grupper görs.
Uppfyller krav	Uppfyller ej krav: exempel
	<ul style="list-style-type: none"> Riskbedömningar av arbetsmiljö/mänskliga rättigheter/ miljö/affärsetik, för de varor/tjänster som säljs på kontraktet (och som kontrolleras genom utvalda stickprov), där det framgår vilka särskilt sårbara grupper som har identifierats.

- Leverantören utför noggranna och regelbundna riskanalyser som inkluderar identifiering av potentiella negativa effekter på sårbara grupper i deras verksamhet eller leveranskedja. (Exempel urfolk, olika minoritetsgrupper, kvinnor och barn, migrantarbetare m.fl., inklusive miljö- och människorättsförsvarare)
- På basis av resultaten från riskanalysen kan leverantören genomföra revisioner i sin leverantörskedja för att följa upp på identifiering av potentiella negativa effekter på sårbara grupper i deras verksamhet eller leveranskedja.
- Leverantören har infört starka policys för mänskliga rättigheter som uttryckligen skyddar rättigheterna för utsatta grupper.
- Leverantören engagerar sig med NGOs/branschorganisationer/lokala samhällen för att skapa en dialog för att bättre förstå deras behov och oro, samt utveckla strategier för att minimera negativ påverkan.

- Leverantören har ingen process för att genomföra regelbundna riskanalyser i varken deras verksamhet eller leveranskedja.
- Leverantören utför regelbundna riskanalyser men dessa inkluderar inte identifiering av potentiella negativa effekter på sårbara grupper i deras verksamhet eller leveranskedja.
- Leverantören kan inte beskriva vilka grupper som den identifierat som särskilt sårbara.
- Leverantören engagerar sig inte med NGOs/branschorganisationer/ lokala samhällen för att identifiera särskilt sårbara grupper.

2.3 f) Prioriterar ni de mest betydande riskerna utifrån sannolikhet och allvarlighet?

Dokumentation

- Processdokument som beskriver hur risker bedöms och prioriteras.
- Riskbedömningar av arbetsmiljö/mänskliga rättigheter/ miljö/affärsetik, för de varor/tjänster som säljs på kontraktet (och som kontrolleras genom utvalda stickprov), där prioriteringen utifrån sannolikhet och allvarlighet framgår.

Uppfyller krav

- Företaget har en rutin för att prioritera de mest betydande riskerna utifrån sannolikhet och allvarlighet där allvarlighet är den viktigaste. För att uppfylla kravet ska rutinen för riskprioritering vara i linje med ett internationellt erkänt ramverk, såsom FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter eller liknande. Prioritering kan ske utifrån flera olika aspekter, men minst omfatta "scale, scope and irremediability", d.v.s.:
 - hur allvarlig påverkan skulle bli (d.v.s. vilka effekter påverkan skulle få)
 - hur utbredd påverkan skulle vara (d.v.s. hur stor omfattning påverkan skulle få)
 - hur svårt det skulle vara att återställa påverkan
 - hur sannolikt det är att påverkan uppkommer ([Processkrav 2 | Hållbarupphandling \(xn--hllbarupphandling-8qb.se\)](#))
- Riskerna har bedömts utifrån den sannolikhet och allvarlighet de medför individer och grupper i egen verksamhet och leveranskedjan, exempel arbetstagare hos underleverantörer och risker relaterat till tvångsarbete, oskäligen arbetsvillkor, undermåliga boendeförhållanden m.m. Risker som också medför påverkan på verksamhetens finansiella resultat, rykte m.m. får inkluderas men det perspektivet ska vara underordnat och enbart komplettera riskbilden.

Uppfyller ej krav: exempel

- Leverantören har ingen rutin för att säkerställa att man prioriterar de mest betydande riskerna utifrån sannolikhet och allvarlighet, för den egna verksamheten respektive för leveranskedjan.
- Leverantören uppmärksammar de allvarligaste riskerna, men kan inte redogöra för vilken metod eller systematik som tillämpats för att säkerställa att åtgärderna fokuseras på den negativa påverkan som är mest allvarlig.
- Leverantören har fokuserat på den negativa påverkan som är mest allvarlig på ett område (till exempel arbetares rättigheter) men utelämnat andra områden där betydande risker kan förekomma (till exempel korruption).
- Leverantören har en metod för att prioritera risker som ensidigt utgår från vilken skada risken kan medföra för företaget, och inte för den skada som risken kan medföra för grupper eller individer i leveranskedjorna. (Observera att sannolikhet och konsekvens, vilket många företag utgår när de gör riskbedömning, inte är detsamma som sannolikhet och allvarlighet.).

2. 4 Förhindra och begränsa negativ påverkan som leverantören orsakar eller bidrar till

Processkrav

Leverantören ska förhindra och begränsa faktisk och potentiell negativ påverkan som leverantören orsakar eller bidrar till.

För att uppfylla rutinkravet ska leverantören förhindra och begränsa faktisk och potentiell negativ påverkan som leverantören orsakar eller bidrar till genom att

- upphöra med aktiviteter som orsakar eller bidrar till negativ påverkan i den egna verksamheten eller i leveranskedjorna,
- upprätta åtgärdsplaner i meningsfulla samråd med berörda rättighetshavare eller deras företrädare, med särskilt fokus på de mest betydande riskerna som har identifierats, samt
- främja inköpsmetoder som inte försvårar för underleverantörer att efterleva åtagandena i Uppförandekod för leverantörer.

Generell vägledning fråga 2.4 a – c

Leverantören ska beskriva hur den säkerställer att den upphör med aktiviteter som orsakar eller bidrar till negativ påverkan:

- i den egna verksamheten och i omgivande samhällen i leveranskedjan. Leverantören ska också bifoga eventuella processdokument och exempel på incidentrapporter, utredningar eller skriftliga beslut som bevis på att den har agerat.
- i leveranskedjorna (t.ex. korta ledtider eller ändringar i produktkrav utan justering av produktionstider eller priser). Leverantören ska bifoga eventuella processdokument och exempel på hur den har agerat i specifika situationer.

En leverantör orsakar negativ påverkan om leverantörens aktiviteter i sig är tillräckliga för att resultera i den negativa påverkan. Leverantören kommer med största sannolikhet att orsaka negativ påverkan i eller genom sin egen verksamhet (exempelvis från sluttillverkning). En leverantör bidrar till negativ påverkan om dess aktiviteter, i kombination med andra parter aktiviteter, orsakar den negativa påverkan, eller om leverantörens aktiviteter orsakar, underlättar eller uppmuntrar en annan part att orsaka en negativ påverkan. Bidraget måste vara betydande, vilket innebär att ansvaret inte aktualiseras för mindre eller triviala bidrag. Bidrag kan uppstå i eller genom leverantörens egen verksamhet eller i en underleverantörs verksamhet.

Leverantören ska beskriva hur den upprättar åtgärdsplaner i meningsfulla samråd med berörda rättighetshavare eller deras representanter, med särskilt fokus på de mest betydande riskerna som har identifierats. Leverantören ska också bifoga eventuella processdokument och exempel på åtgärdsplaner som upprättats tillsammans med leverantörer och/eller rättighetshavare eller deras representanter, såsom fackliga ombud/skyddsombud.

Leverantören ska beskriva hur den främjar inköpsmetoder som inte försvårar för leverantörer. Leverantören ska också bifoga eventuella policyer och riktlinjer, bilder från utbildningar och om möjligt exempel på protokoll/anteckningar där detta framgår, såsom beslut om längre ledtider, justerade prismodeller, ändrade betalningsvillkor.

2.4 a) Upphör ni med aktiviteter som orsakar eller bidrar till negativ påverkan i den egna verksamheten och i leveranskedjorna?

Dokumentation

- Processdokument som beskriver hur ni avgör om ni orsakar, bidrar till eller är kopplade till negativ påverkan.
- Exempel på incidentrapporter.
- Utredningar eller skriftliga beslut.
- Bevis på samarbete med intressenter som påverkas för att utarbeta lämpliga åtgärder och genomföra planen.
- Resultatdokument som styrker att leverantören har genomfört åtgärder för att upphöra med aktiviteter som orsakar eller bidrar till negativ påverkan. (Detta kan innefatta dokument som visar att åtgärderna har följts upp och att de har haft önskad effekt).

Uppfyller krav

- Leverantören kan redogöra för hur de upphör med aktiviteter som orsakar eller bidrar till negativ påverkan i den egna verksamheten och i leveranskedjorna. Som stöd för detta kan leverantören uppvisa t.ex. aktuella processdokument, utredningar och incidentrapporter.
- Leverantören har policyer som tydliggör att organisationen ska arbeta förebyggande för att förhindra att negativ påverkan orsakas i egna verksamheten och i leveranskedjorna. Detta kompletteras av rutiner och/eller handlingsplaner där det framgår hur det arbetet går till i praktiken.
- Leverantören har utsett en senior beslutsfattare som har ansvar för att se till att aktiviteter som orsakar eller bidrar till negativ påverkan upphör, och för att förhindra aktiviteter som kan orsaka eller bidra till negativ påverkan i framtiden.
- Om det saknas styrande dokument (processdokument) som beskriver hur leverantören ska agera, ska berörda funktioner inom exempel inköp, HR muntligen kunna redogöra för ett effektivt förfarande när den påverkande aktiviteten sker inom deras ansvarsområden.
- Vid komplex påverkan som kan vara svår att stoppa på grund av operativa, marknadsmässiga, avtalsenliga eller juridiska frågor, upprättar leverantören en färdplan för hur företaget ska gå till väga för att upphöra med de aktiviteter som orsakar eller bidrar till negativ påverkan. Det kan handla om att involvera intern juridisk rådgivning och samarbete med påverkade eller potentiellt påverkade intressenter och rättighetshavare. (Som sista utväg kan leverantören avstå från att ingå nya eller utvidga befintliga förbindelser med sin affärspartner, eller avsluta affärsförbindelsen. Men leverantören ska då övervaka eventuella negativa följdverkning).

Uppfyller ej krav: exempel

- Leverantören har inte infört någon process för att kunna upphöra med aktiviteter som orsakar eller bidrar till negativ påverkan i den egna verksamheten eller i leveranskedjorna, när sådan påverkan identifierats/konstaterats. Leverantören har heller inga policyer som tydliggör att organisationen ska arbeta förebyggande för att förhindra att negativ påverkan orsakas i egna verksamheten och i leveranskedjorna.
- Leverantören har inte utsett någon senior beslutsfattare med ansvar för att se till att aktiviteter som orsakar eller bidrar till negativ påverkan upphör.
- Vid komplex påverkan eller aktiviteter som kan vara svårt att stoppa på grund av operativa, avtalsenliga eller juridiska frågor, finns ingen färdplan för hur företaget ska gå till väga för att upphöra med de aktiviteter som orsakar eller bidrar till negativ påverkan.
- Även om leverantören i sina rutiner för riskbedömning anger att de i samband med bedömning av risker även fattar beslut om vilka åtgärder som ska vidtas, så är det inte tydligt att det omfattar åtgärder för att upphöra med aktiviteter som orsakar eller bidrar till negativ påverkan, enligt detta krav.

2.4 b) Upprättar ni åtgärdsplaner i meningsfulla samråd med berörda rättighetshavare som sista utväg avstå från att ingå nya eller utvidga befintliga förbindelser med affärspartners eller deras representanter, med särskilt fokus på de mest betydande riskerna som har identifierats?

Dokumentation		
	Uppfyller krav	Uppfyller ej krav: exempel
	<ul style="list-style-type: none"> • Processdokument som beskriver hur åtgärdsplaner (och som kontrolleras genom utvalda stickprov), ska upprättats i samråd med leverantörer och/eller rättighetshavare och deras representanter, som fackliga ombud och skyddsombud. • Resultatdokument som styrker att leverantören har genomfört samråd där handlingsplaner med särskilt fokus på betydande risker har tagits fram (och som kontrolleras genom utvalda stickprov). 	<ul style="list-style-type: none"> • Leverantören har inte kartlagt de mest betydelsefulla riskerna i enlighet med tidigare processkrav 2, och kan då heller inte säkerställa rutiner för åtgärdsplaner i samråd med rättighetsinnehavare (detta blir en följdavvikelse). • Leverantören saknar helt rutiner för hur de upprättar åtgärdsplaner i meningsfulla samråd med berörda rättighetshavare eller deras representanter med fokus på de mest betydelsefulla riskerna. • Leverantörerna har rutiner för hur de upprättar åtgärdsplaner, men dessa är bristfälliga då de inte kan anses göras på ett tillräckligt meningsfullt sätt (där mottagarens förutsättningar att medverka i samråd beaktats). • Leverantören kan inte styrka sina rutiner då de inte delger processdokument så som åtgärdsplaner samtidigt som berörda funktioner inom exempel inköp, HR inte heller muntligen kan redogöra för hur sådana åtgärdsplaner upprättas genom samråd.

2.4c) Främjar ni inköpsmetoder som inte försvårar för underleverantörer att efterleva åtagandena i Uppförandekod för leverantörer?

Dokumentation		
	Uppfyller krav	Uppfyller ej krav: exempel
	<ul style="list-style-type: none"> • Policyer och riktlinjer för hållbara inköp. • Bilder från utbildningar om hållbara inköpsmetoder. • Exempel på protokoll/anteckningar om beslut m längre ledtider, justerade prismodeller, ändrade betalningsvillkor m.m. har antecknats, (och som kontrolleras genom utvalda stickprov). 	<ul style="list-style-type: none"> • Leverantören saknar process för att främja inköpsmetoder som inte försvårar för leverantörer (exempel att det ställs orimliga krav avseende korta leveranstider, orderändringar i sista minuten, betalningsvillkor, prispress eller annat som i sin tur riskerar att skapa dåliga arbetsvillkor för leverantörens anställda, exempel stort övertidsuttag, fördröjd löneutbetalning mm). (Processkrav 3 Hållbarupphandling) • Om det saknas styrande dokument (processdokument) som beskriver hur leverantören ska agera, ska berörda funktioner inom exempel inköp, HR muntligen kunna redogöra för hur kravet uppfylls.

2. 5 Förhindra och begränsa negativ påverkan kopplad till leverantören

Rutinkrav

Leverantören ska använda sitt inflytande för att förhindra och begränsa faktisk och potentiell negativ påverkan kopplad till leverantörens verksamhet.

För att uppfylla processkravet ska leverantören använda sitt inflytande för att förhindra och begränsa faktisk och potentiell negativ påverkan kopplad till leverantörens verksamhet genom att

- bedöma riskleverantörer utifrån åtagandena i Uppförandekod för leverantörer och processen för tillbörlig aktsamhet med särskilt fokus på de mest betydande riskerna som har identifierats,
- upprätta åtgärdsplaner för riskleverantörer, med särskilt fokus på de mest betydande riskerna som har identifierats,
- skriftligen vidareförmedla åtagandena i Uppförandekod för leverantörer och processen för tillbörlig aktsamhet till riskleverantörer,
- ålägga riskleverantörer att redogöra för leveranskedjorna i enlighet med kravet på transparens i leveranskedjorna samt
- säkerställa möjligheten att tillfälligt stoppa leveranser från en underleverantör medan förebyggande och begränsande åtgärder vidtas samt, vid allvarliga avvikelser som inte åtgärdas, möjligheten att säga upp avtal med berörd underleverantör.

Generell vägledning fråga 2.5 a– e

En leverantör är kopplad till negativ påverkan orsakad av en underleverantör eller annan part, oavsett var i leveranskedjan den uppstår. Kopplingen definieras av förhållandet mellan leverantörens produkter, tjänster eller verksamhet och den negativa påverkan. Kopplad till är inte detsamma som direkta avtalsförhållanden. ([Processkrav 4 | Hållbarupphandling](#)) Leverantör som är kopplad till negativ påverkan har inte själv ansvar för gottgörelse, det ansvaret ligger hos den underleverantör eller part som orsakar eller bidrar till skadan. Leverantören har dock ett ansvar att använda sitt inflytande för att få den part som orsakar eller bidrar till den negativa påverkan att upphöra med, förhindra eller begränsa den samt gottgöra rättighetshavare vid behov.

Leverantören ska beskriva hur den bedömer riskleverantörer utifrån åtagandena och processen för tillbörlig aktsamhet, med särskilt fokus på de mest betydande riskerna som har identifierats.

Leverantören ska beskriva hur den upprättar åtgärdsplaner för riskleverantörer och hur den säkerställer att fokus är på de mest betydande riskerna som har identifierats. Vissa åtgärder bör vara sådana att de hanteras omedelbart när en risk har identifierats (förebyggande) eller har konstaterats (avhjälpan) t.ex. att uppdatera avtalsvillkor med underleverantörer. Andra åtgärder kan kräva en mer långsiktig "färdplan" vilket kan kräva att leverantören involverar intern juridisk rådgivning och samarbete med påverkade eller potentiellt påverkade intressenter och rättighetshavare, samt utbildning av berörda arbetstagare och företagets ledning. Det kan även inkludera samarbeten inom exempel branschinitiativ för att komma till rätta med kollektiv negativ påverkan.

Leverantören ska beskriva hur den vidareförmedlar åtagandena och processen för tillbörlig aktsamhet. Leverantören ska också bifoga eventuella processdokument och exempel på kontraktsvillkor och/eller undertecknade uppförandekoder för de varor/tjänster som säljs på kontraktet.

Leverantören ska beskriva hur den ålägger riskleverantörer att redogöra för leveranskedjorna i enlighet med kravet på transparens.

2.5 a) Bedömer ni riskleverantörer utifrån åtagandena och processen för tillbörlig aktsamhet, med särskilt fokus på de mest betydande riskerna som har identifierats?

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Dokumentation</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Processdokument som beskriver hur ni avgör om ni orsakar, bidrar till eller är kopplade till negativ påverkan. • Processdokument som beskriver leverantörsbedömningarna. • Leverantörsbedömningar (och som kontrolleras genom utvalda stickprov) där ansvaret har definierats. • Självsfattningar av leverantörer, (och som kontrolleras genom utvalda stickprov), • Rapporter från platsbesök eller inspektioner (och som kontrolleras genom utvalda stickprov), • Rapporter från flerpartsinitiativ, (och som kontrolleras genom utvalda stickprov).
Uppfyller krav	Uppfyller ej krav: exempel
<ul style="list-style-type: none"> • Leverantören har i sin kartläggning av leveranskedja och riskbedömning identifierat vilka samarbetspartners, underleverantörer mm (med vilka man har affärsförbindelser till) som kan medföra att leverantören kopplas till negativ påverkan eller risk för negativ påverkan. Exempel på detta skulle kunna vara att leverantören anlitar ett företag för att sköta säkerheten på någon av sina produktionsanläggningar och denna part i sin tur begår kränkningar av mänskliga rättigheter. D.v.s. det behöver inte vara direkt kopplat till framställningen av produkten/tjänst, utan kan handla om att man har kopplingar till en verksamhet som i sin tur begår kränkningar i andra delar av sina verksamheter. • Kartläggningen kan omfatta information om: <ul style="list-style-type: none"> • sektorsspecifika risker (som kopplas till en viss bransch i allmänhet) • geografiska risker (exempel produktion i odemokratiskt styrda länder, konfliktområden), • produktrelaterade risker (exempel risker som kopplas till farligt kemiskt innehåll eller andra säkerhets/hälsorisker med produkten) och • företagsspecifika riskfaktorer (som härrör från de specifika samarbeten eller affärsrelationer som leverantören har), inklusive kända risker som företaget har utsatts för eller väntas utsättas för. • Leverantören har rutiner för att uppdatera kartläggningen med ny information vid större förändringar i verksamheten eller leveranskedjan, samt att regelbundet se över resultatet. 	<ul style="list-style-type: none"> • Leverantören kan inte beskriva hur den bedömer riskleverantörer utifrån åtagandena och processen för tillbörlig aktsamhet. D.v.s. leverantören har inte kartlagt vilka risker för negativ påverkan som man kan kopplas till genom sina samarbeten och affärsrelationer (specifikt riskleverantörer). • Leverantören kan exempel inte styrka detta genom att tillhandahålla processdokument eller exempel på leverantörsbedömningar (egna, riskleverantörers självsfattningar och rapporter från platsbesök), var det framgår att det är fokus på de mest betydande riskerna. • Leverantören har identifierat och bedömt vissa riskleverantörer (eller samarbetspartner) där det finns risk att kopplas till negativ påverkan, men denna kartläggning har brister eller är ofullständig. • Leverantören har ingen rutin för att uppdatera kartläggningen med ny information vid större förändringar i verksamheten eller leveranskedjan.

2.5 b) Upprättar ni åtgärdsplaner för riskleverantörer, med särskilt fokus på de mest betydande riskerna som har identifierats?

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Dokumentation</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Processdokument - som beskriver när och hur åtgärdsplaner ska upprättas, genomföras och följas upp. • Resultatdokument - d.v.s. framtagna åtgärdsplaner (och som kontrolleras genom utvalda stickprov), och dokumenterade genomförda aktiviteter. • Exempel på leverantörsbedömningar (egna, riskleverantörers självsfattningar och rapporter från platsbesök) för de varor/tjänster som säljs på kontraktet (och som kontrolleras genom utvalda stickprov). • Exempel på genomförda utbildningar. • Exempel på dokumentation som styrker samarbeten med fokus på att upphöra med negativ påverkan.
--	---

Uppfyller krav	Uppfyller ej krav: exempel
<ul style="list-style-type: none"> Leverantören kan beskriva hur den upprättar åtgärdsplaner för riskleverantörer och hur den säkerställer att fokus är på de mest betydande riskerna som har identifierats. Detta kan innefatta både förebyggande, avhjälpande och korrigerande åtgärder. De åtgärdsplaner som upprättas innehåller åtgärder som skapar tilltro till att den negativa påverkan faktiskt förhindras eller upphör (d.v.s. åtgärderna är riktade mot rätt område och tillräckligt kraftfulla.) Åtgärdsplanerna är tidsatt, anger vem som är ansvariga för åtgärderna, samt anger hur och när åtgärdernas ska följas upp. Av åtgärdsplanerna framgår tydligt vad leverantören förväntar sig av sina underleverantörer och andra affärsförbindelser. Om leverantören kommit fram till att riskerna inte går att begränsa eller på grund av allvaret med den negativa påverkan, bör de kunna visa att de vid ev. beslut om att avveckla affärsförbindelsen vägt in potentiell social och ekonomisk negativ påverkan. 	<ul style="list-style-type: none"> Leverantören har inte kartlagt de mest betydelsefulla riskerna för att kopplas till negativ påverkan, i enlighet med krav 4.1 och kan då heller inte säkerställa att man genomför effektiva åtgärdsplaner (även om sådana har upprättats) (detta är en följdavvikelse). Leverantören har inte upprättat några åtgärdsplaner för att förhindra eller motverka negativ påverkan som man kopplas till genom sina samarbeten och affärsrelationer (riskleverantörer).

2.5 c) Vidareförmedlar ni skriftligen åtagandena och processen för tillbörlig aktsamhet till riskleverantörer?

<p>Dokumentation</p>	<ul style="list-style-type: none"> Processdokument. Kontrakt med tillhörande villkor där detta tydliggörs, alternativt bindande bilagor till kontrakt, undertecknade uppförandekoder, eller annan korrespondens eller intyg.
Uppfyller krav	Uppfyller ej krav: exempel
<ul style="list-style-type: none"> Leverantörerna har processer som beskriver hur och när åtagandena och krav på processen för tillbörlig aktsamhet ska vidareförmedlas. Leverantören har vidareförmedlat åtagandena och process för tillbörlig aktsamhet till riskleverantörer eller andra berörda som man har affärsförbindelser med, på ett sätt som skapar tilltro till att dessa aktörer har förstått kraven och har förmåga till och avsikt att uppfylla dem. Det finns dokumentation som styrker detta, exempel kontrakt med tillhörande villkor där detta tydliggörs, alternativt bindande bilagor till kontrakt, undertecknade uppförandekoder, eller annan korrespondens eller intyg. Det framgår tydligt att riskleverantörer ska vidareförmedla åtagandena samt process för tillbörlig aktsamhet i sina respektive leveranskedjor. 	<ul style="list-style-type: none"> Leverantören har inte tagit fram några policyer med åtagandena för underleverantörer eller andra aktörer som den har affärsförbindelser med, och därmed har de heller inte vidareförmedlat sådana. (detta är en följdavvikelse). Leverantören har inte vidareförmedlat några åtagandena (även om sådana har tagits fram) till riskleverantörer eller andra berörda som man har affärsförbindelser med till. Leverantören uppger att de har tillgängliggjort åtagandena på sin hemsida, men det finns inget som styrker att riskleverantörerna faktiskt har tagit del av informationen. Leverantören kan exempelvis inte styrka att de har vidareförmedlat åtagandet genom uppvisande av kontraktsvillkor, bilagor till kontrakt, undertecknade uppförandekoder eller annan korrespondens eller intyg att riskleverantören läst, förstått och accepterat åtagandena. Det finns inga krav på vidareförmedling av åtagandena vidare i leveranskedjan, bortom riskleverantörer, och detta heller inte kommunicerats.

2.5 d) Ålägger ni riskleverantörer att redogöra för leveranskedjorna i enlighet med kravet på ”Transparens i leveranskedjorna”?

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Dokumentation</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Formella avtal som innehåller både åtagandena och processen för tillbörlig aktsamhet, för varor/tjänster som säljs på kontraktet (och som kontrolleras genom utvalda stickprov), • Undertecknade uppförandekoder, för stickprovsprodukter. • Om leverantören är del av ett flerpartersinitiativ, en jämförelse av initiativet med åtagandena och processen för tillbörlig aktsamhet, samt en beskrivning av hur leverantören arbetar inom det för att revidera det, vid behov. • Om leverantören säljer varor från ett multinationellt varumärke som inte undertecknar leverantörens uppförandekod, en jämförelse av varumärkets policyer och processer med åtagandena och processen för tillbörlig aktsamhet, samt en åtgärdsplan beroende på eventuella avvikelser och graden av inflytande. • Undertecknade hållbarhetsintyg för varor/tjänster som säljs på kontraktet (och som kontrolleras genom utvalda stickprov).
Uppfyller krav	Uppfyller ej krav: exempel
<ul style="list-style-type: none"> • Leverantören har ålagt riskleverantörer att redogöra för sin kartläggning av leveranskedjorna. Krav på transparens har förmedlats till riskleverantörer, exempel via kontraktsvillkor, bilagor till kontrakt, undertecknade uppförandekoder eller annan korrespondens eller intyg. • Leverantören har en process som beskriver hur spårbarhet i leveranskedjorna uppnås, och har tillämpat en systematik för att kunna göra detta praktiskt och effektivt. • Leverantören kan uppvisa spårning av leveranskedjorna för de varor/tjänster som säljs på kontraktet. 	<ul style="list-style-type: none"> • Leverantören har inte ålagt riskleverantörer att redogöra för sin kartläggning av leveranskedjorna. Detta finns heller inte med i ev. krav som förmedlats till riskleverantörer, exempel i kontraktsvillkor, bilagor till kontrakt, undertecknade uppförandekoder eller annan korrespondens eller intyg. • Leverantören kan inte uppvisa spårning av leveranskedjorna. • Leverantören har inte en process som beskriver hur spårbarhet i leveranskedjorna ska uppnås, eller systematik för att kunna göra detta praktiskt och effektivt.

2.5 e) Säkerställer ni möjligheten att tillfälligt stoppa leveranser från en underleverantör medan förebyggande och begränsande åtgärder vidtas samt, vid allvarliga avvikelser som inte åtgärdas, möjligheten att säga upp avtal med berörd underleverantör?

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Dokumentation</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kontrakt med underleverantörer där sanktionsmöjligheter tydliggjorts. • Uppförandekod för underleverantörer där sanktionsmöjligheter tydliggjorts. • Inköpsrutiner som möjliggör inköpsstopp.
Uppfyller krav	Uppfyller ej krav: exempel
<ul style="list-style-type: none"> • Leverantören kan visa att de med hjälp av kontraktsvillkor, uppförandekod för leverantörer eller annan bindande text har tydliggjort och kommunicerat till sina underleverantörer att de äger möjlighet att tillfälligt stoppa leveranser från underleverantörer medan förebyggande och begränsande åtgärder vidtas samt, vid allvarliga avvikelser som inte åtgärdas, möjligheten att säga upp avtal med berörd underleverantör. • Leverantören har interna rutiner för inköpsfunktioner som möjliggör inköpsstopp från specifik underleverantör, samt att alla berörda anställda blir informerade om detta. 	<ul style="list-style-type: none"> • Leverantörer har inte kommunicerat till sina underleverantörer att de äger möjlighet att tillfälligt stoppa leveranser från underleverantörer medan förebyggande och begränsande åtgärder vidtas samt, vid allvarliga avvikelser som inte åtgärdas, möjligheten att säga upp avtal med berörd underleverantör. • Det finns inga rutiner för att införa tillfälliga inköpsstopp som alla berörda anställda har blivit informerade om.

2. 6 Följa upp åtgärderna för att förhindra och begränsa negativ påverkan

Processkrav

Leverantören ska följa upp åtgärderna för att förhindra och begränsa faktisk och potentiell negativ påverkan.

För att uppfylla processkravet ska leverantören följa upp åtgärderna för att förhindra och begränsa faktisk och potentiell negativ påverkan genom att

- följa upp upprättade åtgärdsplaner för den egna verksamheten och för riskleverantörer, med särskilt fokus på de mest betydande riskerna som har identifierats,
- samråda på ett meningsfullt sätt med rättighetshavare som berörs av den egna verksamheten, eller deras företrädare, och i den mån det går i leveranskedjorna för riskleverantörer, samt hantera avvikelser.

Generell vägledning fråga 2.6 a– c

Leverantören ska vidare beskriva hur den följer upp de upprättade åtgärdsplanerna för riskleverantörer, inklusive vilka aktiviteter som utförs och hur ofta. Leverantören ska bifoga eventuella processdokument samt dokumentation över uppföljningar av leveranskedjan såsom revisionsrapporter. Leverantören ska även bifoga eventuell dokumentation över hur den på andra sätt har använt sitt inflytande över leveranskedjan.

Det är ganska vanligt att leverantörer (särskilt grossister) hanterar risker i sitt första led och därefter lägger ansvaret för att hantera risker i resten av leveranskedjan på sina leverantörer i första ledet. Om så är fallet ska leverantören ha en tydlig rutin för att hämta information från sina förstaledsleverantörer om deras aktiviteter och strategier för riskuppföljning. Leverantören måste också jämföra dessa med sin egen riskanalys för att säkerställa att alla risker hanteras. Leverantören kan behöva göra ytterligare uppföljning. I dessa fall är det viktigt att revisorn tittar på informationsflödet mellan leverantören och underleverantören, för att säkerställa att avtalsparten tar ansvar för riskerna och för riskminskningsprocessen.

I de fall där riskhantering sköts på global nivå bör revisorn, utöver det som nämns ovan, säkerställa att det finns regelbundna och etablerade informationsflöden mellan företagets globala och lokala nivåer, för att säkerställa att det lokala bolaget, dvs. avtalsparten, känner till vilka aktiviteter för riskhantering som genomförs för de produkter som levereras till Sveriges regioner och landsting.

Leverantören ska vidare beskriva hur den i uppföljningen samråder med rättighetshavare i leveranskedjorna för riskleverantörer, eller deras representanter. Om leverantören inte kan samråda med rättighetshavare i leveranskedjan men hämtar in revisioner (SA8000, amfori BSCI, SMETA etc.), ska den beskriva de samråd som har utförts vid revisionerna. Leverantören ska också bifoga eventuella processdokument och rapporter där samrådet framgår.

Leverantören ska beskriva hur den hanterar avvikelser i den egna verksamheten respektive i leveranskedjan och om dessa ingår i deras generella avvikelshanteringssystem. Leverantören ska bifoga eventuella processdokument och dokumentation av avvikelshantering där detta framgår, t.ex. utdrag från avvikelshanteringssystem.

Bedömningsmall fråga 2.6 a– c

2.6 a) Följer ni upp upprättade åtgärdsplaner för den egna verksamheten och för riskleverantörer, med särskilt fokus på de mest betydande riskerna som har identifierats?

Ett samarbete mellan Sveriges landsting och regioner _____

Stockholm • Uppsala • Sörmland • Östergötland • Jönköping • Kronoberg • Kalmar • Blekinge • Skåne • Halland • Västra Götaland
Värmland • Örebro • Västmanland • Dalarna • Gävleborg • Västernorrland • Jämtland • Västerbotten • Norrbotten • Gotland

Dokumentation

- Processdokument som beskriver uppföljningen.
- Rapporter från interna granskningar eller tredjepartsgranskningar.
- Åtgärdsplaner med genomförda åtgärder.
- Självskattningar av leverantörer för varor/tjänster som säljs på kontraktet (och som kontrolleras genom utvalda stickprov).
- Rapporter från platsbesök eller inspektioner, för varor/tjänster som säljs på kontraktet (och som kontrolleras genom utvalda stickprov), Rapporter från flerpartsinitiativ, för stickprovprodukter.
- Ursprungsverifiering, öppen data, myndighetsdatabaser m.m.

Uppfyller krav

- Leverantören visar upp en tydlig handlingsplan för att hantera/följa upp efterlevnad av villkoren för de utvalda produkterna.
- De aktiviteter* som leverantören genomför kan variera beroende på typ av risk och var i leveranskedjan risken är hög.
- Aktiviteterna ska genomföras för/inriktas på de led där hög risk har identifierats, oavsett var i leveranskedjan den finns.
- För att uppfylla kraven bör företagets processer för att hantera/följa upp risker omfatta:
 - När och var aktiviteter genomförs baserat på risk
 - Vilka sorts aktiviteter som genomförs för olika scenarier (självskattning, revisioner, kapacitetsbyggande, partnerskap, branschinitiativ, dialog, initiativ mellan flera aktörer). Aktivitetens karaktär och omfattning bör återspegla den risknivå som har identifierats
 - Leverantören ska helst kunna visa rapporter eller protokoll från genomförda aktiviteter. För att uppfylla kraven ska handlingsplanen/de genomförda aktiviteterna återspegla produktens/tjänstens risknivå.
 - Leverantören kan uppfylla kraven trots att inga aktiviteter har genomförts för den utvalda produkten/tjänsten. I så fall måste leverantören kunna redogöra för varför man har prioriterat insatser på annat håll baserat på risk.
 - Leverantören ska redogöra för hur de aktiviteter som genomförs uppnår syftet att minska riskerna. Leverantören bör kunna visa resultat d.v.s. att aktiviteterna på ett effektivt sätt minskar fastställda risker.

*Vilken sorts aktivitet som genomförs kan bero på omständigheterna. Hur hög transparens/ mognadsgraden är i branschen, hur stor köpkraften är eller hur relationerna till aktörer i leveranskedjan ser ut, till exempel, kan påverka vilka aktiviteter som är lämpliga att genomföra. Observera att brist på köpkraft inte innebär att leverantören inte har ett ansvar att följa upp och hantera risker, men det kan ha betydelse för vilken sorts aktiviteter som genomförs.

Uppfyller ej krav: exempel

- Riskerna hanteras inte alls.
- Leverantören har ingen rutin för att hantera eller följa upp risker.
- Leverantören har genomfört åtgärder och aktiviteter sporadiskt men hanterar inte risker på ett metodiskt sätt.
- Leverantören hanterar/följer upp vissa risker men det finns brister i uppföljningen, exempel att vissa betydande risker har utelämnats eller att väsentliga leveranskedjor för produkten/tjänsten i fråga har utelämnats.
- Leverantören har fastställt en plan för att följa upp efterlevnaden men ännu inte har genomfört några aktiviteter.
- Leverantören ingen rutin för uppföljning som sträcker sig bortom förstaledsleverantörer.
- De åtgärder eller aktiviteter som genomförs är inte effektiva i praktiken.

2.6 b) Samråder ni på ett meningsfullt sätt med rättighetshavare som berörs av den egna verksamheten, eller deras representanter, samt i den mån det går i leveranskedjorna för riskleverantörer?

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Dokumentation</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Processdokument som beskriver samråden med rättighetshavare i uppföljningen av åtgärdsplaner för den egna verksamheten, och hur dessa uppfyller kravet på "meningsfulla" samråd. • Processdokument som beskriver samråden med rättighetshavare i uppföljningen av åtgärdsplaner för riskleverantörer. • Mötesprotokoll från sociala dialoger, utfrågningar och andra förfaranden, för varor/tjänster som säljs på kontraktet (och som kontrolleras genom utvalda stickprov). • Resultat från program för att fånga upp arbetares röster och/eller enkäter, för varor/tjänster som säljs på kontraktet (och som kontrolleras genom utvalda stickprov). • Revisionsrapporter där samråden beskrivs, för varor/tjänster som säljs på kontraktet (och som kontrolleras genom utvalda stickprov).
Uppfyller krav	Uppfyller ej krav: exempel
<ul style="list-style-type: none"> • Leverantören har rutiner för hur uppföljningen görs i samråd med rättighetshavare som berörs av den egna verksamheten eller deras representanter. • Leverantören har rutiner för hur den på samråder med rättighetsinnehavare i leverantörskedjorna för riskleverantörer eller deras representanter och kan styrka detta med dokumentation. • Leverantören samråder inte med rättighetshavare direkt eller på egen hand, men hämtar in revisionsresultat och/eller andra dokument som styrker att samråd genomförs och varit effektiva. 	<ul style="list-style-type: none"> • Leverantören saknar helt rutiner för hur uppföljningen görs i samråd med rättighetshavare som berörs av den egna verksamheten eller deras representanter. Leverantören kan inte heller styrka att samråd har skett genom uppvisande av några resultatdokument. • Leverantören saknar helt rutiner för hur den samråder med rättighetsinnehavare i leverantörskedjorna för riskleverantörer eller deras representanter. • Leverantören samråder inte med rättighetshavare, men hämtar in revisionsresultat. Dessa kan dock inte verifiera att samråd utförts.

2.6 c) Hanterar ni avvikelser?

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Dokumentation</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Processdokument som beskriver avvikelsehanteringen. • Skärmdumpar eller utskrifter från avvikelsehanteringssystem. • Åtgärdsplaner med genomförda åtgärder. • Mötesprotokoll där avvikelser har hanterats.
Uppfyller krav	Uppfyller ej krav: exempel
<ul style="list-style-type: none"> • För att uppfylla kraven ska leverantörens process för att hantera avvikelser innehålla information om vilka åtgärder företaget vidtar ifall en avvikelse inträffar. (Med avvikelse menas i detta fall att kraven Uppförandekoden inte har efterlevts, antingen i den egna verksamheten eller leveranskedjan.) Det ska tydligt framgå: <ul style="list-style-type: none"> • Hur avvikelsernas allvarlighetsgrad påverkar åtgärdsplanen (finns det en särskild rutin för nolltoleranskränknings?) • Huruvida rutinen skiljer sig åt beroende på var den inträffar (egen verksamhet/första ledets leverantörer/ längre bak i leveranskedjan) och i så fall hur (exempelvis hur leverantören agerar om en avvikelse upptäcks längre bak i leveranskedjan, eller vilka avvikelser som leverantören har bidragit till respektive kan kopplas till)? • Ansvarig person 	<ul style="list-style-type: none"> • Leverantören har ingen rutin för hantering av avvikelser i den egna verksamheten eller i leveranskedjan. Om leverantören har en rutin för att hantera avvikelser i den egna verksamhet men inte i leveranskedjan, betraktas det fortfarande som en avvikelse. • Leverantörens rutin för avvikelsehantering är bristfällig. <ul style="list-style-type: none"> • Leverantören har en och samma rutin oavsett hur allvarlig brist som identifieras. (d.v.s. det finns igen en särskild rutin eller instruktioner för agerande vid nolltoleransavvikelser /särskilt allvarliga avvikelser) • ansvarig är inte utsedd, • orsak till avvikelsen kartläggs inte • det finns ingen tidplan för åtgärder.

- Förväntade tidsramar
- Det är viktigt att rutinen omfattar mer än enbart hantering av avvikelser rör interna frågor hos leverantören.
- Processen för avvikelshantering kan vara gemensam för andra typer av brister som hanteras av leverantörer, så som kvalitetsbrister. Om så är fallet måste processen trots det vara anpassad för en effektiv avvikelshantering som krävs för att hantera avvikelser mot Uppförandekoden.
- Avvikelse rutinen inte innehåller instruktioner för hur Leverantören agerar vid avvikelser som upptäcks långt bak i leveranskedjan där leverantören har begränsat inflytande.
- Avvikelsehanteringen och exempel på genomförda åtgärder ger ingen tilltro till att orsaken till bristen blivit korrigerad. Åtgärderna kan vara felaktiga eller inte tillräckliga.
- Ingen uppföljning görs för att kontrollera att åtgärderna som vidtas vid avvikelshantering är effektiva och korrigerar orsaken till bristen.

2.7 Möjliggöra klagomål

Processkrav

Leverantören ska möjliggöra för intressenter såsom rättighetshavare, deras företrädare och miljö- och människorättsförfvarare att framföra klagomål om de har farhågor om faktisk eller potentiell negativ påverkan i leverantörens verksamhet eller i leveranskedjorna.

Leverantören ska hantera de klagomål som framförs.

För att uppfylla processkravet ska leverantören möjliggöra för intressenter att framföra klagomål och hantera de klagomål som framförs, genom att

- a) i den mån det går återställa drabbade rättighetshavare till den situation de skulle befinna sig i om den negativa påverkan inte hade inträffat och möjliggöra en gottgörelse som står i proportion till betydelsen och omfattningen av den negativa påverkan,
- b) samråda på ett meningsfullt sätt med drabbade rättighetshavare eller deras företrädare om lämplig gottgörelse samt
- c) utvärdera om drabbade rättighetshavare är tillfredsställda med processen och resultatet.

Generell vägledning fråga 2.7

Leverantören ska beskriva hur den möjliggör för intressenter att framföra klagomål relaterat till den egna verksamheten och till leveranskedjan, inklusive vilka som har möjlighet att framföra klagomål och om deras anonymitet skyddas. Leverantören ska också ange om den omfattas av visseblåsarlagstiftning och bifoga eventuella processdokument och ange verktyg (digitala kanaler, e-postadresser, fysiska brevlådor, "hot lines").

Bedömningsmall fråga 2.7

2.7.1 Möjliggör ni för intressenter såsom rättighetshavare, deras representanter och miljö- och människorättsförfvarare att framföra klagomål om de har farhågor om faktisk eller potentiell påverkan i er verksamhet eller i leveranskedjorna?

Dokumentation

- Processdokument som beskriver klagomålsmekanismer så som visseblåsarfunktion.
- Verktyg för klagomålsmekanism så som digitala kanaler, e-postadresser, fysiska brevlådor, "hot lines" etc.

Uppfyller krav	Uppfyller ej krav: exempel
<ul style="list-style-type: none"> Leverantören har rutiner för klagomålshantering relaterat till den egna verksamheten, där det framgår vilka som omfattas av denna möjlighet och hur deras anonymitet skyddas. Information om detta finns tillgänglig för både interna intressenter och externa, exempel via webbplats. Webblänkar som styrker detta kan uppvisas vid granskning. Om leverantören omfattas av visselblåsarlagstiftning enligt nationell lagstiftning (för en svensk arbetsgivare är detta obligatorisk om man har fler eller lika med 50 anställda) kan detta verifieras genom processdokument. Leverantören har rutiner som möjliggör att framföra klagomål relaterat till leveranskedjan där det framgår vilka som har möjlighet att framföra klagomål och om deras anonymitet skyddas. Information om detta finns tillgänglig för både interna intressenter och externa, exempel via webbplats. Leverantören kan verifiera rutinerna genom processdokument och tillgängliga verktyg. 	<ul style="list-style-type: none"> Leverantören saknar rutiner för klagomålshantering relaterat till egna verksamheten. Leverantören har rutiner, men kan inte säkerställa att anonymiteten skyddas. Leverantören omfattas av visselblåsarlagstiftning, men saknar funktioner och rutiner för detta. Leverantören saknar rutiner som möjliggör att framföra klagomål relaterat till leveranskedjan. Leverantören kan inte uppvisa webblänkar eller liknande som innehåller information om sin klagomålsmekanism för interna såväl som för externa intressenter. Leverantören kan inte visa att informationen om sin klagomålsmekanism kommuniceras till anställda via exempel utbildningar, eller till leverantörer via exempel uppförandekod för leverantörer. Leverantören kan inte verifiera rutinerna genom processdokument och tillgängliga verktyg.

2.7 Hanterar ni de klagomål som framförs?

Dokumentation	
	<ul style="list-style-type: none"> Processdokument som beskriver klagomålsmekanismerna för leverantörens egen verksamhet och era leveranskedjor, inklusive hur klagomål hanteras. Dokumenterade hanterade klagomål, för varor/tjänster som säljs på kontraktet (och som kontrolleras genom utvalda stickprov).
Uppfyller krav	Uppfyller ej krav: exempel
<ul style="list-style-type: none"> Leverantören har rutiner för hur klagomålen hanteras och kan verifiera dessa via processdokument för stickprovsprodukterna. Det framgår hur klagomål utreds, av vem och hur återkoppling sker (om det är möjligt till den som inkommit med klagomålet). Leverantören har en policy som förbjuder att verksamheten hindrar en uppgiftslämnare att lämna in klagomål, samt att dessa utsätts för represalier. 	<ul style="list-style-type: none"> Leverantören saknar rutiner för hur klagomålen hanteras och kan inte verifiera rutinerna. Leverantören har ingen policy som förbjuder att verksamheten hindrar en uppgiftslämnare att lämna in uppgifter, samt att dessa utsätts för represalier.

2.8 Tillhandahålla gottgörelse

Processkrav

Leverantören ska, om leverantören har orsakat eller bidragit till faktisk negativ påverkan, tillhandahålla gottgörelser.

För att uppfylla det sjunde processkravet ska leverantören, om leverantören har orsakat eller bidragit till faktisk negativ påverkan, tillhandahålla gottgörelse genom att

- i den mån det går återställa drabbade rättighetshavare till den situation de skulle befinna sig i om den negativa påverkan inte hade inträffat och möjliggöra en gottgörelse som står i proportion till betydelsen och omfattningen av den negativa påverkan,
- samråda på ett meningsfullt sätt med drabbade rättighetshavare eller deras företrädare om lämplig gottgörelse samt

Ett samarbete mellan Sveriges landsting och regioner _____

Stockholm • Uppsala • Sörmland • Östergötland • Jönköping • Kronoberg • Kalmar • Blekinge • Skåne • Halland • Västra Götaland
Värmland • Örebro • Västmanland • Dalarna • Gävleborg • Västernorrland • Jämtland • Västerbotten • Norrbotten • Gotland

- utvärdera om drabbade rättighetshavare är tillfredsställda med processen och resultatet.

Generell vägledning fråga 2.8 a– c

Leverantören ska beskriva hur den, i den mån det går, återställer drabbade rättighetshavare i den egna verksamheten respektive i leveranskedjan till den situation de skulle befunnit sig i om den negativa påverkan inte hade inträffat. Leverantören ska beskriva hur den utvärderar om de som har framfört klagomål är tillfredsställda med processen och resultatet. Leverantören ska bifoga eventuella processdokument, anteckningar från samråd och exempel på genomförda gottgörelser.

Bedömningsmall fråga 2.8 a– c

2.8 a) Återställer ni i den mån det går drabbade rättighetshavare till den situation de skulle befunnit sig i om den negativa påverkan inte hade inträffat? (om ni orsakat eller bidragit till den negativ påverkan)

Dokumentation	<ul style="list-style-type: none"> • Processdokument som redogör för rutiner för gottgörelser • Exempel på genomförda gottgörelser. • Gottgörelseplaner (för produkter som valts ut för stickprovskontroll). • Mötesprotokoll där beslut om gottgörelse har antecknats. • Avtal om gottgörelse (och som kontrolleras genom utvalda stickprov). • Sammanfattningar och utvärderingar av gottgörelse (och som kontrolleras genom utvalda stickprov). 	
Uppfyller krav		Uppfyller ej krav: exempel
	<ul style="list-style-type: none"> • Leverantören har rutiner för gottgörelser och kan redogöra för hur de återställer drabbade rättighetshavare i egna verksamheter och i leverantörskedjan. • Leverantören kan delge eventuella resultatdokument och exempel på genomförda gottgörelser. 	<ul style="list-style-type: none"> • Leverantören har inte rutiner och kan inte redogöra för hur de återställer drabbade rättighetshavare i egna verksamheter och i leverantörskedjan. • Leverantören saknar eventuella resultatdokument för genomförda gottgörelser.

2.8 b) Samråder ni på ett meningsfullt sätt med drabbade rättighetshavare eller deras representanter om lämplig gottgörelse?

Dokumentation	<ul style="list-style-type: none"> • Processdokument som beskriver samråden med rättighetshavare i gottgörelseprocessen. • Mötesprotokoll från samråd med rättighetshavare (och som kontrolleras genom utvalda stickprov) • Dokumentation från medling eller avgöranden (och som kontrolleras genom utvalda stickprov). 	
Uppfyller krav		Uppfyller ej krav: exempel
	<ul style="list-style-type: none"> • Leverantören har rutiner och redogör för sina processer för samråd med drabbade rättighetshavare, eller deras representanter. • Leverantören har rutiner för samråd med drabbade och kan påvisa att det görs på ett meningsfullt sätt genom att uppvisa eventuella processdokument och anteckningar från samråd eller på annat sätt 	<ul style="list-style-type: none"> • Leverantören saknar helt rutiner och kan inte redogöra för sina processer för samråd med drabbade rättighetshavare, eller deras representanter. • Leverantören har rutiner för samråd med drabbade, men saknar rutiner för att göra det på ett meningsfullt sätt, dvs. säkerställa förutsättningar för berörda att aktivt delta i samråd. • Leverantören kan inte uppvisa eventuella processdokument och anteckningar från samråd.

2.8 c) Utvärderar ni om drabbade rättighetshavare är tillfredsställda med processen och resultatet?

Dokumentation

- Processdokument som beskriver utvärderingen av rättighetshavarnas tillfredsställelse med processen och resultatet.
- Sammanfattningar av eller rapporter från genomförda utvärderingar (och som kontrolleras genom utvalda stickprov).

Uppfyller krav

- Leverantören kan redogöra för hur de utvärderar om de som har framfört klagomål är tillfredsställda med processen och resultatet.
- Leverantören kan påvisa detta genom resultatdokument och exempel på genomförda utvärderingar (för de ev. gottgörelse som leverantören har vidtagit för stickprovsprodukterna).

Uppfyller ej krav: exempel

- Leverantören kan inte beskriva hur de utvärderar om de som har framfört klagomål är tillfredsställda med processen och resultatet.
- Det saknas resultatdokument och exempel på utvärderingar, i de fall som leverantören genomfört gottgörelse eller borde ha genomfört gottgörelser.